

Stenografični zapisnik

sedme seje

deželnega zbora Ljubljanskega

dne 4. oktobra 1871.

Nazoči: Prvosednik: Deželni glavar: Dr. Radoslav Razlag. — Vladini zastopnik: Deželni predsednik: Karol pl. Wurzbach-Tannenberg. — Vsi članovi razun: knezoškof dr. Widmar, Kromer, dr. Suppan, Dežman, dr. pl. Kaltenegger, grof Auersperg, grof Blagaj, dr. vitez Savinšek, Rudež France, pl. Langer, grof Thurn, grof Margheri, baron Rastern, baron Apfaltrern, Zagorec, Grabrijan in dr. Zarnik.

Dnevni red: 1. Poročilo deželnega odbora o novem statutu za ljubljansko glavno mesto. (Priloga 27.) — 2. Predlog nove postave o pomnoženju normalnega šolskega zaklada. (Priloga 29.) — 3. Poročilo deželnega odbora zastran prevzeme stroškov za napravo dovoznih cest k kolodvorom Ljubljansko-Trbiške železnice od kranjskega deželnega zaklada. (Priloga 30.) — 4. Poročilo deželnega odbora zastran povišanja stavbine svote za razširjenje Glavarjeve bolnišnice v Komendi st. Petra. (Priloga 31.) — 5. Poročilo finančnega odseka o računskih sklepih kranjskih ustanovnih zakladov za l. 1870. (Priloga 32.) — 6. Poročilo finančnega odseka o proračunih kranjskih ustanovnih zakladov za l. 1871. in 1872. (Priloga 33.) — 7. Poročilo finančnega odseka o dopolnitvi dne 30. septembra 1868 sklenjenega sistemiziranja plač uradnikov in služabnikov deželnih in o njih prošnjah. (Priloga 36.) — 8. Poročilo finančnega odseka o prošnji podobčine Narin za dovoljenje deloma potrjenje razdelitve onega denarja, kterega je južna železnica plačala za soseskino svēt. (Priloga 37.) — 9. Poročila peticijskega odseka. — 10. Volitev deželnega odbornika i potrebnih namestovalcev.

Obseg: Glej dnevni red. — Nasvet dr. Bleiweisa, da se Nj. Veličanstvu brzojavlja za imendan. — Voli se cestni odbor. — Peticije.

Seja se začne o 45. minuti črez 11. uro.

Stenographischer Bericht

der siebenten Sitzung

des Landtages zu Laibach

am 4. Oktober 1871.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Dr. Jakob Razlag. — Vertreter der k. k. Regierung: Landespräsident Carl Edler v. Wurzbach-Tannenberg. — Sämmtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Sr. fürstbischöflichen Gnaden Dr. Widmer, und der Herren Abgeordneten: Kromer, Dr. Suppan, Deschmann, Dr. von Kaltenegger, Graf Auersperg, Graf Blagay, Dr. Ritter von Savinschegg, Franz Rudesch, von Langer, Graf Thurn, Graf Margheri, Baron Rastern, Baron Apfaltrern, Josef Zagorec, Grabrijan, Dr. Zarnik.

Tagesordnung: 1. Bericht des Landesausschusses über das neue Gemeindestatut für die Hauptstadt Laibach. (Beilage 27.) — 2. Antrag eines neuen Gesetzes, betreffend die Vermehrung des Normalhulfsfondes. (Beilage 29.) — 3. Bericht des Landesausschusses, betreffend die Uebernahme der Herstellungskosten der Zufahrten zu den Bahnhöfen der Laibach-Tarviser Bahn auf den krainischen Landesfond. (Beilage 30.) — 4. Bericht des Landesausschusses, betreffend die Erhöhung der Bausumme für die Erweiterung des Glavar'schen Spitals in Commenda St. Peter. (Beilage 31.) — 5. Bericht des Finanzausschusses, betreffend die Rechnungsabschlüsse der krainischen Stiftungsfonde pro 1870. (Beilage 32.) — 6. Bericht des Finanzausschusses über die Präliminarien der krainischen Stiftungsfonde pro 1871 und 1872. (Beilage 33.) — 7. Bericht des Finanzausschusses, betreffend die Ergänzung der am 30. September 1868 beschlossenen Sistemisirung der Gehalte der landeschaftlichen Beamten und Diener und in Betreff ihrer Gesuche. (Beilage 36.) — 8. Bericht des Finanzausschusses, betreffend die Petition der Untergemeinde Narein um Bewilligung respective Genehmigung der Vertheilung des von der Südbahn für den Gemeindegrund gezahlten Erlöses. (Beilage 37.) — 9. Berichte des Petitionsausschusses. — 10. Wahl eines Landesausschusses und der nothwendigen Stellvertreter.

Inhalt: Siehe Tagesordnung. — Petitionen. — Wahl des Straßenausschusses. — Antrag des Dr. Bleiweis wegen Absendung eines Telegrammes an Se. Majestät den Kaiser aus Anlaß des a. h. Namensfestes.

Beginn der Sitzung 11 Uhr 45 Minuten.

Deželni glavar

potrdi, da zbor sklepati more in prične sejo. Zapisnik zadnje seje se bere slovenski in potrdi.

Der Landeshauptmann

bestätigt die Beschlussfähigkeit des hohen Hauses, und eröffnet die Sitzung. Das Protokoll der letzten Sitzung wird in slovenischer Sprache vorgelesen und genehmigt.

Gospod dr. Bleiweis ima besedo.

Poslanec dr. Bleiweis:

Slavni zbor! Obhajali smo ravnokar cerkveno svečanost imendana presvitlega cesarja in vojvode našega. (Ves zbor vstane. — Die ganze Versammlung erhebt sich.) Pošiljali smo gotovo vsi najtoplejše prošnje, da bi gospod nebes in zemlje mu dodelil moč, da dovrši to, kar se je v tej za Avstrijo osodepolni dobi postavil za svoj cilj in konec, rekši: mir bodi med narodi! In te besede je presvitli cesar dejansko vresničil z velikodušnim reskriptom do českega deželnega zbora. (Živijo!) Ta reskript, gospoda moja, pomeni oljko miru v Avstrii! Da pa državna ladija, katero so viharji v preteklih 10 letih gnali sem ter tje, pride vendar enkrat v mirno zavetje, treba je, da vsi narodi lojalni so presvitlemu cesarju na pomoč in med temi narodi je gotovo slovenski narod tisti, ki se sme šteti med vselej najzvestejše narode. Svet dobro vé, slavni zbor! da besede: „hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovincu ne gane“, niso prazna fraza. Narod naš je to v bornih časih dejansko pokazal in to bode tudi pokazal vsigdar, ako mu bode zopet prilika dana. Temu priča smo mi zastopniki slovenskega naroda na Kranjskem, ki danes pred častiti prestol prinesemo navdušeni klic: Bog živi presvitlega cesarja, vojvodo našega! (Ves zbor navdušeno trikrat kliče: Živijo! Slava mu!) — Die ganze Versammlung ruft begeistert dreimal: Živijo! Slava mu! Gospod deželni glavar pa naj to preponižno čestitanje na imendan našega presvitlega cesarja po brzoglavu na prestol poroča.

Deželni predsednik:

Storil bom to z veseljem.

Deželni glavar:

Jaz mislim, da ni treba o tem predlogu se dalje razgovarjati in glasovati kakor po navadi, kajti, ako je ktera reč v Avstriji med vsemi narodi priljubljena, je to gotovo naš skupni gospodar in cesar in toraj mislim, da bode ta nasvet z vsklikom (acclamation) sprejeli in z navdušenim ponovljenim klicem: Živijo! (Ves zbor navdušeno kliče trikrat: živijo! — Die ganze Versammlung ruft begeistert dreimal: živijo!) Kar je zbor predložil bom to storil. —

Preden j prehajamo na dnevni red, imam naznati nekatere peticije, ktere so došle.

Poslanec Pinter je izročil prošnjo:

Občinsko predstojništvo v Begunjah, Radoljskega okraja, prosi za odpisanje zemljiškega davka zavoljo poškodovanja zemljiških pridelkov po toči.

(Izroči se peticijskemu odseku — wird dem Petitionsausschusse zugewiesen.)

Gospod Horak je izročil:

Petition der Laibacher Wirths und Musfanten um Abhilfe wegen Lizenzegebühr.

(Izroči se peticijskemu odseku — wird dem Petitionsausschusse zugewiesen.)

Gospod Jugovic je izročil:

Petition der Stadtinassen von Krainburg um Erwirkung des unbedingten Personen- und Waarenverkehrs am Rudolfsbahnhofs Laibach.

(Izroči se peticijskemu odseku — wird dem Petitionsausschusse zugewiesen.)

Dalje imam naznaniti, da se je šolski odsek sestavil in volil za predsednika g. dr. Costo, za njegovega namestnika g. korarja Kramarja in za zapisnikarja g. Irkiča.

Poseben odsek za pregledovanje nekterih postav je volil za prvosednika g. Sveteca, za namestnika g. Pintarja in za perovodjo g. Murnika.

Ker ni drugih naznanil, ker imamo iz tiskarnice še nekterih reči dobiti, ki imajo silno opravila, preidemo na današnji dnevni red.

I. Poročilo deželnega odbora o novem statutu za ljubljansko glavno mesto.

(Priloga 27.)

Poslanec dr. Costa:

Gledé na to, da smo še le včeraj zvečer dobili to predlogo, nasvetujem, naj bi slavni zbor odstavil to predlogo od današnje seje in sklenil, da pride ta predloga na dnevni red prihodnje seje.

(Sprejeto — angenommen.)

II. Predlog nove postave o pomnoženji normalnega šolskega zaklada.

(Priloga 29.)

Poročevalec dr. Bleiweis:

Poročilo o zadevi pomnoženja šolskega zaklada je tako obširno, ker navaja motive, zakaj da deželni odbor nasvetuje te predloge, da bi mnogo časa trajalo, ako bi celo poročilo prebral. Prosim tedaj, slavni zbor, me oprostiti berila in da prestopimo brž na predloge postav. (Sprejeto — angenommen.) Prosim najpred, naj se v nadpisu popravi tiskarna pogreška. Namestu „načrt postave“ naj se reče: „Postava od itd.“ in v nemškem namestu „Entwurf eines Gesetzes“ ima biti „Gesetz vom u. f. w.“

Deželni glavar:

Občna debata se prične. (Nobeden se ne javi. — Niemand meldet sich.)

Tedaj se prične specijalna debata. Želi kdo besede?

Poslanec Irkič:

Prosim besede. Kakor tukaj v §. 5. najdem, je zapisano, da „v ta namen imajo c. kr. okrajne sodnije vsacega pol leta izkaze napraviti o vseh v preteklem pol letu prisojenih zapuščinah; od kterih se je izkazalo, da se je pri davkariji donesek k normalnemu šolskemu zakladu odrajal, ter imajo te izkaze v kontrolo deželnemu računovodstvu izročiti“; vendar bi jaz mislil, da bi bolje bilo, če bi se na mestu „da se je

pri davkariji donesek k normalnemu šolskemu zakladu odrajtal" reklo: „da je razpisilo že gotovo in da je davkarskemu uredu izročen izkaz procentov od zapuščine“.

Kajti taki računi za normalni šolski zaklad se tako preveč zakasni, ker znano je, da razpisila navadno veliko časa leže pri sodnijah, preden j prisojilo ali „Einantwortungsurkunde“ stranki vun dajo. Jaz mislim, da bi bilo bolje, če bi se reklo „kakor je hitro račun ali razpisilo zapuščine gotovo in kakor hitro se je poslal do stajeramta ali davkarskega ureda razkaz čez procen te od zapuščine“, ker bi takrat tudi to pre-računili, koliko je plačati za normalni šolski zaklad iz te zapuščine. Moj predlog je tedaj, „da se je izkaz zapuščine davkarskemu uredu izročil ter imajo te iz-kaze v kontrolo deželnemu računovodstvu izročiti“.

Deželni glavar :

Jaz prosim za spisani predlog (Irkič ga izroči — Schrift überreicht den Antrag schriftlich.)

Še želi kdo besede?

Poslanec dr. Costa :

Jaz bodem prvič govoril o tem predlogu gospoda Irkiča in drugič bodem stavil predlog k §. 3. Kar predlog gospoda Irkiča zadeva, moram naravno reči, da sem zoper njega zaradi tega, ker je tudi tu rečeno, da se ti doneski pri davkarskih uradih pobirajo, kar pa nikakor ne ovira predlog gospoda Irkiča. Pa tudi mogoče ni, da bi se doneski normalnemu šolskemu zakladu pred pobirali, kakor cesarski davki od zapuščine. Da se to ne bode precej zgodilo, da bode dalje časa trajalo pri enih in drugih, je gotovo, ker to drugače ne more biti; kajti ljudje nimajo potrebne denarja, da bi te doneske poprej plačali, kakor druge davke. Ker tedaj stilizacija v predloženem navetu deželnega odbora popolnoma zadostuje, ne morem podpirati predlog gospoda Irkiča.

Svoj predlog pa hočem staviti k §. 3 črka c. Meni se zdí, da je vendar enmalo previsoko, da bi bile vse take zapuščine, ktere po odšteti dolgovih, ki se imajo iz njih poplačati, ne dosežejo 400 goldinarjev, oproščene doneska k normalnemu šolskemu zakladu. Če čista zapuščina znaša 300 gold., se meni dozdeva, da se ta davek, kteri je namenjen našemu ljudskemu šolstvu, prav lahko plača, tem več, ker se to vjema s sedanjo šego, da se namreč normalnemu šolskemu zakladu plačati imá donesek vsake zapuščine, ako le 315 gld. a. v. iznaša. Predlagal bi tedaj, da se v §. 3 črka c. spremeni „400 gld. a. v.“ v „300 gld. a. v.“ in mislim, da mi ni treba tega nasveta spisati.

Deželni glavar :

Še želi kdo besede?

Poročevalec dr. Bleiweis :

Jaz bi le vprašal, ali je to občna debata, ali smo že pri specijalni debati. Gospod Irkič je že v §. 5. nekaj nasvetoval, čeravno še niso prvi §§. sprejeti. Jaz bi tedaj stavil predlog, da gremo od §. do §. naprej.

(§§. 1. in 2. obveljata brez razgovora. — Die §§. 1 und 2 werden ohne Debatte angenommen.)

Deželni glavar :

K §. 3. je nasvetoval gospod dr. Costa, da se namesto 400 gld. stavi 300 gld.

Prosim tiste gospode, kteri ta predlog podpirajo, vstati. (Zgodi se. — Gehst.) Je zadosti podpiran. Še želi kdo besede?

Poslanec dr. Poklukar :

Jaz amendement gospod dr. Coste iz vsega srca podpiram iz obzira, da so to dohodki normalnega šolskega zaklada in ker bode po novih že predloženih dveh šolskih postavah potrebno mnogo denarja. Nadalje oziraje se posebno na to, da so naša zemljišča zelo razkosana in da se potem pri cenitvi zapuščin mnogokrat niže sega, kakor je resnična vrednost in ker želim, da bi normalni šolski zaklad mnogo denarjev imel, da bi milijone namesto tisoče štel, zato ta predlog prav gorko podpiram.

Poročevalec dr. Bleiweis :

V imenu odborovem se skladam s tem predlogom. (Obveljá. — Angenommen.)

Poročevalec dr. Bleiweis :

V nemškem tekstu §. 4. naj se popravi v drugi vrsti „auf verfassungsmäßigem Wege“ v „im Wege des Gesetzes“, da se sklada s slovenskim tekstom.

(Potem obveljá §. 4. brez razgovora. — Hierauf wird §. 4 ohne Debatte angenommen.)

Deželni glavar :

K §. 5. je gospod Irkič nasvetoval popravek, da se namesto „da se je pri davkariji donesek k normalnemu šolskemu zakladu odrajtal“, reče „da se je pri davkariji izkaz izročil“.

(Se ne podpira — wird nicht unterstützt.)

Poslanec dr. Poklukar :

Jaz mislim, da se temu, kar je gosp. Irkič nasvetoval, tudi v okom pride, če spremenimo besede „prisojenih zapuščinah“. Kajti res se mnogokrat zgodí, da so zapuščine že zdavnej razpisane in prisojene; ali stranka mora za prisojilo pri sodnji prositi in tako zná pet do deset let to opustiti. Zatega voljo bi jaz nasvetoval, naj se po besedah naše postave, ktera govori od izkazov, ki se zahtevajo vsakega pol leta od vseh zapuščin, spremenite besedi „prisojenih zapuščinah“, v „za odmerjenje davšine obravnanih zapuščinah“ in v nemškem tekstu bi se namesto „einantworteten Verlassenschaften“, reklo „zum Behufe der Gebührenbemessung abgehandelten Verlassenschaften“.

(Se podpira. — Wird unterstützt.)

Poročevalec dr. Bleiweis :

Jaz moram reči, da mi ni jasno, kako da bi se hasnilo kaj normalnemu zakladu po teh predlogih, ktere sta gospoda Irkič in dr. Poklukar nasvetovala. Dalje pa moram opravičiti to, zakaj je deželni odbor paragraf tako stiliziral, kakor ga je slavni zbor ravnokar slišal. Ministerstvo nauka, ktero nas je pozvalo, naj skušamo normalni šolski zaklad pomnožiti, to je, premeniti starodavno postavo od leta 1788., kjer

se je v normalni zaklad le plačevalo po stanovih, nam je pri tej priliki dalo prepise vseh ukazov in postav, ki so posihmal v različnih deželah prišle na dan in tako nam navaja tudi sledeči ukaz:

„Durch Verordnung der Ministerien der Justiz, der Finanzen und des Cultus und Unterrichtes vom 8. November 1850 wirksam für Böhmen, Mähren, Schlesien, Ober- und Niederösterreich, Tirol und Vorarlberg, Salzburg, Steiermark, Kärnten, Krain, Görz, Gradiska, Istrien und Triest ist die Einhebung geregelt und unter §. 4 ausgesprochen worden, daß die Bezirksgerichte halbjährig Verzeichnisse der im Laufe des halben Jahres eingeworbenen Verlassenschaften, bei denen sich über den Ertrag eines Normalhulfsfondsbeitrages bei dem k. k. Steueramte ausgewiesen wurde, der Staatsbuchhaltung des Kronlandes zur Controle mitzutheilen haben“.

To je tedaj praksa bila dosihmal in zato mislim, da normalni šolski zaklad ne bode škode trpel pod to prakso, in to je vzrok da je deželni odbor ta paragraf tudi tako sprejel.

(Potem obvelja §. 5. s popravkom dr. Poklukarja. — Hierauf wird §. 5 mit dem Abänderungsantrage des Dr. Poklukar angenommen.)

Poročevalec dr. Bleiweis:

Pri §. 6. bi še to dostavil, ker je mogoče, da bi kdo gospodov poslancev kaj pomanjkljivega o tem našel, ker se samo ministru za bogočastje in nauk ukazuje izvršitev te postave in ne tudi ministroma za pravosodje in finance.

Deželni odbor se mora opravičiti zakaj je to storil. Storil je to zategadel, ker je v tem oddelku nekoliko posnel po postavi, ktera velja že na Štajarskem in je od Njihovega Veličanstva potrjena bila, to je „Gesetz vom 13. October 1870, womit die Errichtung etc.“. Ker se je na Štajarskem potrdilo, se bode tudi nam potrdilo in tako smo konečni stavek vzeli iz enake postave, ki se glasi: „Mein Minister für Cultus und Unterricht ist mit der Durchführung dieses Gesetzes beauftragt“.

Sicer pa, ako gospodje mislijo, da je treba tudi dodati ministerstva pravosodja in finance, se temu predlogu ne bodem upiral.

Poslanec Pintar:

Če pogledamo vse te postave, se nam kar naravnost vidi, da tukaj treba tudi ministerstva financ in pravosodja, zato nasvetujem, da se §. 6. glasi: „Mojim ministrom za bogočastje in uk, za pravosodje in finance se ukazuje izvršitev te postave“, in v nemškem: „Meine Minister für Cultus und Unterricht, Justiz und Finanzen sind mit der Durchführung dieses Gesetzes beauftragt“.

(Se podpira. — Wird unterstützt.)

Poročevalec dr. Bleiweis:

Ker je predlog obilno podpiran, se ne bodem upiral, ako se tako spremeni, in nimam nič drugega omeniti, kakor to, kar sem že poprej rekel, da na Štajarskem imajo enako postavu in samo s tem zadnjim paragrafom in drugič je morebiti tudi ta vzrok, kateri bi za to govoril, ker je izvršitev te postave odložena v ukazu od 8. novembra 1850, na ktereja se

tukaj sklicuje §. 5., ktereja smo ravno brali, da to ustanovlja že ta ukaz. Po takem, mislim, ne pridemo v nobeno zadrego s tem, ako se to ustavi in kakor sem že poprej rekel, se ne upiram temu.

(Potem obvelja §. 6. po Pintarjevem nasvetu in vsa postava se sprejme v drugem in tretjem branju. — Hierauf wird §. 6 nach dem Antrage Pintar's und das ganze Gesetz in 2. und 3. Lesung angenommen.)

III. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Uebnahme der Herstellungskosten der Zufahrten zu den Bahnhöfen der Laibach-Larviser Bahn auf den krainischen Landesfond.

(Beilage 30.)

Poročevalec dr. Costa:

Ker gospoda poročevalca deželnega odbora Dragotina Dežmana ni v zboru, berem jaz namesto njega dotično sporočilo.

Deželni glavar:

Želi kdo besede v splošni debati?

Poslanec V. C. Supan:

Prosim besede. Slavni zbor! jaz predlagam, da se ta za gorenjsko železnico važna stvar enemu posebnemu odboru od 7 udov v pretres in poročilo da.

Poslanec Pintar:

Prosim besede. In jaz dostavim, da se ta odsek koj voli. (Dobro!)

Poročevalec dr. Costa:

Jaz od strani deželnega odbora nimam nič zoper ta predlog.

(Pri tej volitvi se izvolijo — bei der hierauf erfolgten Wahl werden gewählt: Jugovic (19), Kozler (19), Murnik (19), Pintar (19), Supan (19), dr. Poklukar (19), Zagorec (19).)

IV. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Erhöhung der Bau summe für die Erweiterung des Glavar'schen Spitals in Commenda St. Peter.

(Beilage 31.)

V. Poročilo finančnega odseka o računskih sklepih kranjskih ustanovnih zakladov za l. 1870.

(Priloga 32.)

VI. Poročilo finančnega odseka o proračunih kranjskih ustanovnih zakladov za l. 1871 in 1872.

(Priloga 33.)

(Odsekovi predlogi obveljajo brez debate — die Ausschussanträge werden ohne Debatte angenommen.)

VII. Poročilo finančnega odseka o dopolnitvi dné 30. septembra 1868 sklenjenega zistemiziranja plač uradnikov in služabnikov deželnih in o njih prošnjah.

(Priloga 36.)

Poročevalec Murnik:

Prosim, da se nekatere tiskarne pomote popravijo. Na drugi strani preden pridejo predlogi naj se „po teh petletnicah itd.“ bere „o teh itd.“.

Potem na 3. strani pod 6. in 7. številko naj se bere „štirim paznikom“, namesto „štirimi pazniki“.

Potem VI. „o petletnicah“, namesto „v petletnicah“.

Dalje §. 3. druga vrsta naj se pred „ne 300 gl.“ napravi vejica (,), in potem mora namesto drugokrat §. 3., stati §. 4.

(Odsekovi predlogi I. do V., potem VI. §. 1. do 3. obveljajo brez razgovora. — Die Ausſchüßsanträge I. biß V., dann VI. §. 1 biß 3 werden ohne Debatte angenommen.)

Poslanec Svetec:

Jaz bi nasvetoval, da bi se druga polovica §. 4. izpustila, namreč „in ona se ne sme povekšati itd.“. Kajti ta druga polovica je le komentar prve polovice in zato po moji misli popolnoma od več. Prva polovica je v svojem smislu čisto jasna, namreč „vsaka petletnica se računa po zadnji letni plači. Zatoraj je druga polovica paragrafa odveč, ker se razumé samo po sebi, dá, če uradnik pozneje avanzira, mu se ne sme povikšati petletnica po novi plači, zakaj vsakokrat se le računa petletnica po tisti plači, s katero je bil za uradnika sprejet. Če bi ta pristavek ostal, bi se lahko v njem kaj drugega iskalo, kakor to, kar se hoče reči in bi rekel, da to, kar ima pojasniti, še le zmeša.

(§. 4. z nasvetom Svetec-a potem §§. 5. do 7. obveljajo brez razgovora. — §. 4 mit dem Abänderungsantrage Svetec's, dann die §§. 5 biß 7 werden ohne Debatte angenommen.)

Poročevalec Murnik:

Tukaj bi v imenu finančnega odbora predlagal pristaviti še: „VII. S tem so rešene prošnje št. 3667, 4660, 4636, 4865, 4749 in 4038“.

(Obveljá. — Angenommen. Vsi predlogi I. do VII. obveljajo po teh spremembah v drugem in tretjem branji. — Alle Anträge I. biß VII. werden nach dieser Abänderungen in zweiter und dritter Lesung angenommen.)

VIII. Poročilo finančnega odseka o prošnji podobčine Narin za dovoljenje deloma potrjenje razdelitve onega denarja, katerega je južna železnica plačala za soseskino svét.

(Priloga 37.)

(Obveljá — angenommen.)

IX. Poročila peticijskega odseka.

Poročevalec Pintar:

Poročilo

peticijskega odseka o prošnji Metličanov za odpis zemljišnega davka.

Slavni deželni zbor!

Moča in suša in druge nadloge so terle letos našo po prevelikih davkih in drugih napakah že tako zelo ubožano Kranjsko deželo. — Pregovor pa pravi, da suša vzame en kos kruha, moča pa dva.

Kedar se to oboje v enem letu zgodi, je kmetovalec gotovo siromak. In taka je bila letos na Kranjskem. Kranjski kmetovalec je letos, ko je ogledal svoje po moči in suši zatrto polje, večkrat moral sam sebe vprašati: kaj bomo prihodnje leto jedli, s čim davke plačevali?

Ravno tako se je godila tudi našim vrlim Metličanom. Oni tožijo v svoji prošnji do slavnega deželnega zbora svojo nadlogo ter pravijo: „Letošnja letina ves poljedelčev trud le s pomanjkanjem plačuje. Kdor pogleda naše polje, se bo z žalostjo prepričal, da se je ves naš dobiček v zemlji posušil. Kaka je naša debeljača (tursica)? — Naša debeljača je brez klasja (steržev). — Kaka je ajda? — Ajda je brez zrna; žito (proso), ki sem ter tje še semena povrnilo ne bo; krompir je droban, zelja ni, repa jako slabo kaže. Kaj pa vinska trta, ki še polovico navadnega roda ne bo dala, in še to bo kislo. Tako nas nadloga od vsih strani bije, da nas je strah, kako se bomo preživili“. Razloživši svoje nadloge in stiske, prosijo Metličani slavni deželni zbor, da bi njim na pomoč pritekel ter skrbel, da bi se njim vsaj polovico zemljišnega davka za tekoče leto odpisalo.

Peticijski odsek je pretrësovaje metliško prošnjo previdel, da je njih stiska resnično velika in huda, ter misli, da se metliška mestna občina zdaj v tistem položaju znajde, katerega je Njih c. k. Veličanstvo tačas pred očmi imelo, ko je dajalo ukaz od 31. decembra 1864 zadevajoč odpis zemljišnega davka za Kranjsko silno z davki preobloženo deželo.

Peticijski odsek toraj nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Prošnja metliške mestne občine naj se visoki c. k. vladi izroči z naj toplejšim priporočilom, da bi bila gledé na previsoki ukaz Njihovega c. k. Veličanstva od 31. decembra 1864, kolikor je naj več mogoče, uslišana“.

Poslanec Kramarič:

Jaz podpiram to skroz in skroz pravično peticijo ali prošnjo. Kdor je naše kraje prva leta pregledal in kdor jih zdaj vidi, mora res reči, da to ni dežela, ampak da je pustina. Naša bogata vinska trta, ktera je kmetovalcem toliko prinašala, da so davke, družino, hlapce in delavce poplačali, je letos res taka, da nobenega dobička ne mislimo dobiti. Po resnici moram povedati, da kdor je dobil v prejšnjih letih kakih 100 veder, bode letos 10 ali celó le 5 veder, v enih krajih pa čisto nič dobil. Pa ne samo vinska trta nas je zapustila, tudi poljskega živeža ne bode. Debeljače ali koruze nimamo, ker je deževalo od sušca meseca do zadnjega rožnika. Debeljačo smo sejali od prvega aprila do konca aprila in tako je

ostal koruzni kruh v zemlji, ker je komaj deseti del ven prišel. Zelje je dobro rastlo, ali potem so prišle gosenice in uši ter so ga pokončale. Tudi repa ni mogla rasti zavoljo suše in ktera je rastla, so jo potem zopet gosenice požrle. Ali ni samo pri nas tako, tudi v Črnomlju, v Preloki, v Adlešici, Vinici, v Dragotušu in na Poljanah se tako godi. Vendar imajo tam boljše paše, kakor naši metliški kraji. Čudim se, od česa se bodo ti ljudje preživili. Zatorej bi jaz kakor zastopnik kmečkih občin črnomaljskega in metliškega okraja prosil visoko cesarsko vlado, da bi blagovolila pomilostiti vse naše občine, da bi se jim odpisala polovica davka. Vse to tare našega ubozega kmeta in bode tudi grajščakom stalo na poti. Dela se namreč od Karlovca do Reke železnica in na pri-liko hlapci, sploh ljudje, ki imajo manj zemljišča, kaj-žarji, osebniki, revni ljudje bodo vsi šli s trebuhom za kruhom na železnico delati. Od kod bode kmet in grajščak dobil delavce, za nobeno plačilo jih ne bode dobiti in nazadnje bode ostalo vse neobdelana pustina. Mislim, da te okoliščine nam dadó pravico prositi vlado, da se nam odpíše davek.

(Odsekov nasvet obvelja. — Der Ausſchuſsantrag wird angenommen.)

X. Volitev deželnega odbornika i potrebnih namestovalcev.

Deželni glavar:

Deželni zbor ima voliti iz kurije mest in trgov in trgovinske zbornice deželnega odbornika.

V tej kuriji so voljeni g. g.:

Horak Janez,
Irkič Janez,
Jugović Lavoslav,
Kaltenegger Friderik, vitez,
Kotnik France,
Kromer France,
Murnik Janez,
Rudež Karol,
Suppan Jožef, dr.,
Supan V. C.

Prosim tiste gospode, ki so v tej kuriji, listke oddati, kedar bodem ime klical in bodem prosil gosp.

Seja se konča ob 2. uri. — Schluß der Sitzung 2 Uhr.

glavarjevega namestovalca Kozlerja se k meni potruditi, da bodeva koj tukaj skrutinirala.

Voljen je g. Murnik z 4 glasovi, dr. Poklukar je dobil 1 glas.

Zdaj bode potrebno misliti na namestovalca za g. dr. Bleiweisa, ker je g. Murnik dozdej njegov namestnik bil. Jaz mislim, da bi dobro bilo pretrgati zbor, da se gg. poslanci pogovorijo o osobah.

(Seja se preneha ob 45. minuti črez 1. uro in zopet prične ob 50. minuti črez 1. uro — die Sitzung wird 1 Uhr 45 Minuten unterbrochen und 1 Uhr 50 Minuten wieder aufgenommen.)

Namestovalca za dr. Bleiweisa ima voliti kmečkih občin kurija in sicer gg.:

Barbo-Waxenstein Jožef Emanuel grof,
Bleiweis Janez, dr.,
Costa Etbini Henrik, dr.,
Grabrijan Juri,
Koren Matija,
Kozler Peter,
Kramarič Martin,
Kramar France,
Pintar Lovro,
Poklukar Jožef, dr.,
Razlag Radoslav, dr.,
Sveteč Luka,
Tavčar Miha,
Toman Ivan,
Zagorec Jožef,
Zarnik Tine, dr.

(Po volitvi — nach der Wahl.)

Oddano je bilo 13 glasov in dobil jih je gosp. korar Kramar 12 in Koren 1.

Zdaj še treba namestovalca voliti g. Murnika.

(Po volitvi — nach der Wahl.)

Oddano je 6 glasov za g. Sveteca.

Denašnji red je končan in jaz bi slavnemu zboru naznanil, da odsek za poročilo delovanja deželnega odbora bo imel po napovedi g. načelnika sejo 7. okt., kateri den bode tudi prihodnja seja. Na dnevni red bom postavil (glej VIII. sejo — fief VIII. Sitzung) in sklepam denašnje zasedanje.